

Витрати та заощадження

Робочий зошит для учнів 5-11 класів
до уроку з фінансової грамотності

Вправа 1

Друже,
привіт!

Петрик і Катруся збираються до школи. Допоможи їм визначити, що з переліку вони дійсно потребують, а що просто хотілося б мати. Запиши їх в відповідні стовпчики у таблиці зліва.

- Перекус та водичка для школи.
- Картопляні чіпси.
- Солодка газована вода.
- Зошит для школи.
- Ручка та олівець.
- Ручка із зникаючим чорнилом чи запахом.
- Новий велосипед, щоб їздити до школи.
- Інтернет для дистанційного навчання.

Необхідність

Бажання

**Хочу і потребую.
Друже, спробуй
з'ясувати!**

Вправа 2

Спочатку запиши 5 речей, які є необхідністю для тебе, а потім 5 речей, які є бажаннями. Після цього зазнач ступінь важливості навпроти кожного пункту від 1 до 5, де 1 – найважливіше.

	Необхідність для мене	Ступінь важливості для мене (1-5)
1		
2		
3		
4		
5		
	Бажане для мене	Ступінь важливості для мене (1-5)
1		
2		
3		
4		
5		

→ СЛОВНИЧОК

Необхідність – те, що потрібне для виживання людини: продукти харчування, житло, одяг і взуття, медичне забезпечення.

Бажання – те, що людина хотіла б мати, алене є необхідним для виживання.

Вправа 3

Як протидіяти
"викрадачам
грошей"
у супермаркеті?

Петрик і Катруся в торговельному центрі, де навколо безліч спокус! Допоможи їм зберегти гроші і підкажи, що вони роблять правильно, а в у чому їх помилка.

Петрику, я хочу пити. Он дивись, знижки на Кока-Колу! Візьмемо? Тільки велику пляшку, так вигідніше. І ще пластикові стаканчики, щоб зручніше пити.

Поле для відповіді _____

А я зголоднів. Бачиш, чіпси і сухарики, береш 2 пачки – третя в подарунок. Вигідно! Будемо купувати?

Поле для відповіді _____

Обираємо, що купити. А яка альтернативна вартість?

Вправа 4

Перед вами список пар товарів і послуг. Ви можете обрати тільки один варіант із запропонованих пар. Обведіть ваш вибір кольоровим олівцем. Позиція, яку ви не обвели, і є альтернативною вартістю.

Пригадуєте, **альтернативна вартість** – наш "другий кращий варіант", який ми не обрали, коли щось купили

До речі, у цій вправі всі відповіді правильні)

Це або це?

10 грн на **цукерку** або 10 грн на **іграшку**

100 грн на **новий чохол** або 100 грн на **благодійність**

120 грн на **квиток у кіно** або 120 грн на **нову книжку**

180 грн на **нову футболку** або 180 грн на **нову іграшку**

500 грн на **нові джинси** або 500 грн на **нове взуття**

→ Словничок

Альтернативна вартість – це те, від чого ми відмовились на користь іншого вибору.

Вправа 5

Куди піти після школи?

Петрик і Катруся обирають, чим зайнятися після школи. Допоможи їм зважити різні варіанти та обрати один оптимальний. Слід подумати про витрати, а також переваги від різної діяльності та можливі наслідки.

1. Склади перелік цікавих заходів, гуртків та інших видів діяльності.
2. Заповни табличку та проаналізуй, які будуть витрати, зокрема альтернативні, а також переваги й наслідки цих витрат.

Вибір	Витрати (вартість, від чого ти відмовишся заради цього вибору)	Переваги (що ти отримаєш)	Наслідки (які результати від цієї діяльності)

3. Беручи до уваги витрати, переваги та наслідки допоможи Петрику і Катрусі обрати, чим найкраще займатися після школи _____.

Приклади витрат:

- менше часу з друзями;
- менше часу на комп'ютерні ігри;
- гроші на спортивні кросівки;
- гроші на курси англійської мови;
- гроші на заняття музикою та купівлю гітар.

Приклади переваг:

- фізичне здоров'я і сила;
- нові друзі;
- володіння іноземною мовою;
- спільнота однодумців.

Приклади наслідків:

- кращі оцінки та успішно складені іспити;
- можливість зробити наукове відкриття;
- можливість написати музичний твір;
- ризик травмуватися під час тренування.

Зверни увагу: витрати бувають не тільки грошові. Як говорять, час - це гроші. Він також має свою вартість.

**Як протидіяти
"викрадачам
грошей"
в супермаркеті?**

Вправа 6

Мрії роблять наше життя яскравим, надають нам сил, тож саме зараз приділи їм хвилинку і помрійся. А тепер запиши або намалюй свої мрії на дошці мрій.

Ідея: також можна зробити карту бажань та наклеїти на неї картинки своїх мрій.

Вправа 7

Перетворюємо мрії
на фінансові цілі!

Пропонуємо обрати одну з твоїх мрій, яку ти хочеш досягти першою.

Моя мета, на яку я буду заощаджувати, – це _____.

Щоб досягти мети порахуй:

1	Яку суму потрібно заощадити?	грн
2	Скільки в мене є зараз?	грн
3	Скільки мені ще потрібно? (відними від суми заощаджень ту суму, яку вже маєш зараз)	грн

	Якщо я буду заощаджувати	Я досягну свою ціль через скільки тижнів
1	10 гривень на тиждень	
2	50 гривень на тиждень	
3	100 гривень на тиждень	
4	250 гривень на тиждень	

Вправа 8

Допоможи Петрику і Катрусі обрати спосіб збереження заощаджень.

Для цього потрібно пригадати та проаналізувати переваги та ризики кожного з них.

	Готівка вдома	Поточний рахунок	Депозит
Безпека			
Доступність			
Дохідність			

Вправа 9

Допоможи Петрику і Катрусі обрати депозит

Друже, Петрик і Катруся хочуть здійснити свої мрії. Петрик мріє про новий велосипед на наступний рік, а Катруся хоче мати резервний фонд на випадок непередбачуваних витрат.

Вони думають відкрити депозити, але ще не вирішили, який банк і який вклад обрати. Ти можеш їм допомогти зробити вибір.

Мабуть, ти вже знаєш, що умови депозитів відрізняються в різних банках. Щоб впоратися із цим завданням, пропонуємо тобі провести справжнє дослідження ринку.

1. Для цього обери **три банки**, які на твою думку, підходять для розміщення депозиту. Запиши їх назви тут _____
_____.
2. Подумай і напиши, чому саме ці банки спали тобі на думку _____
_____.
3. Зайди на сайт кожного з цих банків та подивись, які умови депозитів вони пропонують. Потім заповни таку табличку:

Назва банку	Назва депозиту	Строк (місяці)	Ставка, %% річних	Право дострокового розірвання договору (так/ні)

4. **Висновок:** Напиши, який депозит і в якому банку ти рекомендуєш обрати Петрику, а який Катрусі і чому

Депозит для Петрика _____

Депозит для Катрусі _____

**Обери свій
фінансовий
челендж**

Вправа 10

Я, _____,
вказати своє ім'я та прізвище

зобов'язуюсь щодня з _____ до _____
вказати дату вказати дату

протягом _____ днів я буду відкладати _____ грн.
вказати кількість днів вказати суму

Для цього я _____.
вказати, що потрібно буде робити

По завершенню челенджу я матиму _____ грн. заощаджень.
вказати суму

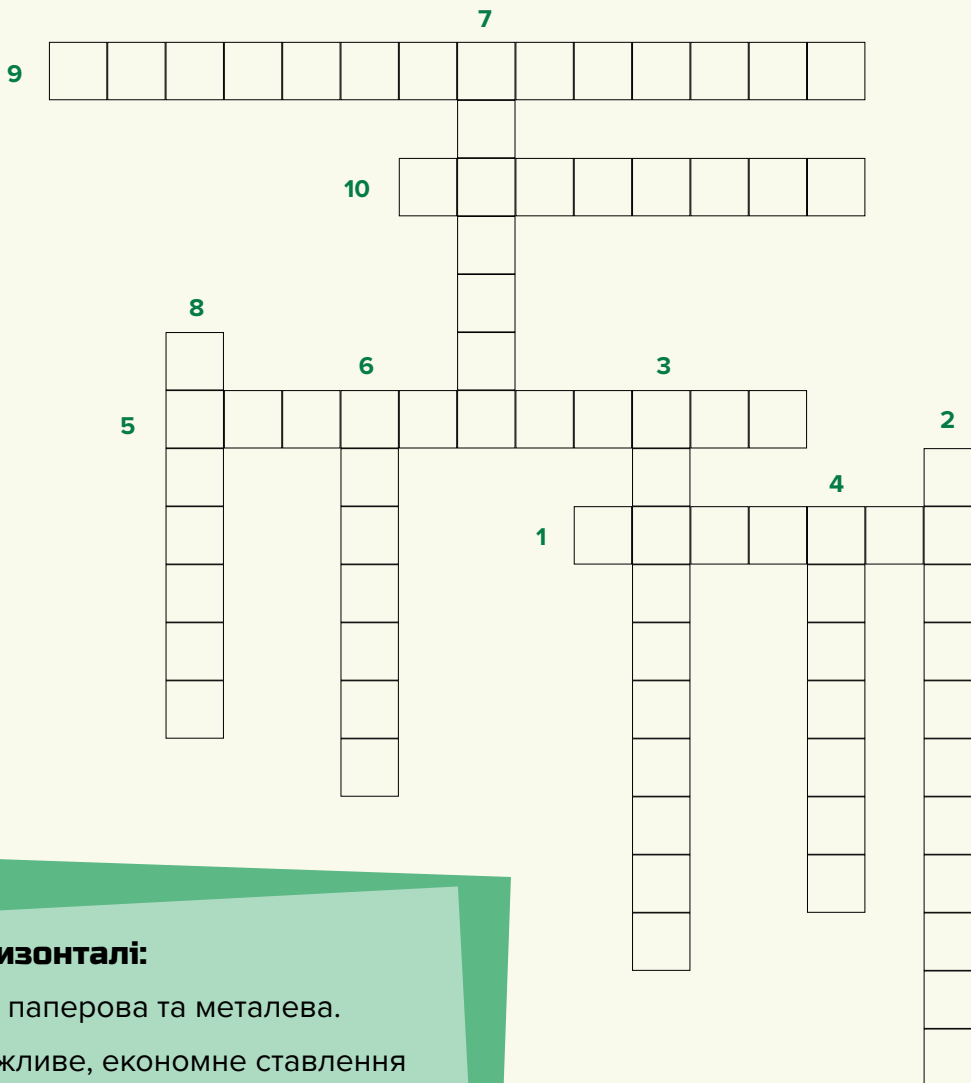
Це моя мета!

Я можу використати ці заощадження для _____.

День тижня	Зазнач у календарикі дату навпроти відповідного дня тижня та суму заощаджень			
Понеділок				
Вівторок				
Середа				
Четвер				
П'ятниця				
Субота				
Неділя				

Мій результат – _____ грн.

Вправа 11

По горизонталі:

1. Буває паперова та металева.
5. Бережливе, економне ставлення до речей, електроенергії, інших ресурсів, продуктів харчування, одягу, речей, тощо.
9. Використання різних способів (наприклад, заощаджень) одночасно.
10. Це темпи зростання цін на товари та послуги впродовж певного часу.

По вертикалі:

2. Певний відсоток доходів, який не використовується одразу, а призначений для забезпечення витрат у майбутньому.
3. Те саме що й використання.
4. Вони бувають обов'язковими та необов'язковими.
6. Спосіб збереження заощаджень, за якого "Гроші працюють".
7. Те ж саме, що і гроші.
8. Масло зібрав їх у піраміду.

Електронне навчальне видання
Робочий зошит для учнів 5-11 класів
до уроку з фінансової грамотності на тему
"Витрати та заощадження"

Укладачі: Ролік Вікторія, Сидоренко Тетяна

Ілюстраторка: Мазур Тетяна

Художнє оформлення: Піддубна Анастасія

Літературний редактор: Тетяна Кладіна

Жовтень 2022 рік

Національний банк України

01601 м. Київ

вул. Інститутська 9

bank.gov.ua

Відгуки, пропозиції та зауваження
надсилайте на електронну адресу:

finlit@bank.gov.ua